

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Δ ΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Έτος ΙΒ'. 908

Ίδιοκτήτης—Διευθυντής Χ. ΣΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ—Συνδιευθυντής ΧΡ. Δ. ΖΩΗΜΙΧΟΣ

Δευτέρα 25 'Ιουνίου 1934

ΕΥΛΑΒΗΣ ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΜΠΕΖΑΝΙ

Επιμνημόσυνος λόγος, έκφωνηθείς παρά του Συνταγματάρχου
κ. Χαρ. Κατσιμήτρου την 12 'Ιουνίου 1934 εν Μπιζανίω,
κατά την τέλεσιν Μνημοσύνου, υπέρ των πεσόντων.

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου και τέλος)

Τὸν 'Οκτώβριον τοῦ 1312, ἡ 'Ελ-
λάς, ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῶν ἄλλων Βαλ-
κανικῶν Χωρῶν ἐκήρυττε τὸν πόλεμον
κατὰ τῆς Τουρκίας.

Καὶ ἴτω ὑλόγημένους, παρὰ τοῦ
Θεοῦ, ὁ ἀγὼν ἐκεῖνος, διότι ἡ 'Ελλάς
ἀπεδύετο εἰς αὐτόν, ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-
ρίας τῶν δούλων τέκνων τῆς, τὰ ὅποια,
ἐπὶ πέντε αἰῶνας, ἐστέναζον ὑπὸ τὸν
τουρκικὸν ζυγόν.

Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Στρατοῦ μας
διετέθη εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου
τῆς Μακεδονίας, τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖται
καὶ ἴτω πρῶτον, τὸ κυριώτερον.

Εἰς τὴν 'Ηπειρὸν διετέθη σχεδὸν
μία Μεραρχία, ὑπὸ τὸν Στρατηγὸν Κ.
Σαπουντζήν.

Καὶ καθ' ὃν χρόνον ὁ Στρατὸς τῆς
Μακεδονίας περιέγει νικηφόρους τὰς
σημασ τοῦ, ἀπὸ τῆς 'Ελασσόνας, ἐπὶ
Ζαγρανάπορον, στὴν Κοζάνη, στὰ Γιαν-
νισὰ καὶ στὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ὁ
Στρατὸς τῆς 'Ηπείρου, μικρὸς μὲν εἰς
ἀριθμὸν, ἀλλὰ μέγας καὶ ἰσχυρὸς εἰς
ἐνδοσιασμόν καὶ ψυχικὰς δυνάμεις,
προελαύνει ἐπίσης νικηφόρος καὶ μετὰ
τὰς μάχας Γεμιόβου, Σιδηρίνας, Φι-
λιπιάδων, Μρεβέλης, Πέντε Πηγαδι-
καὶ Πρωτῶν, φθάνει εἰς τὰ προύπορα
τῶν 'Ιωαννίνων καὶ πολιορκεῖ τὸ Μπι-
ζάνι.

Τὸν μῆνα Νοέμβριον τὸ Σῶμα τῶν
Γαριβαλδινῶν σπεύδει, ἐκ Μεσσοβίου,
καὶ καταλαμβάνει τὸν Δρίσκον, ἐπει-
τα δὲ Φαργαλέως, ἀλλὰ καὶ παρατόλ-
μως, προελαύνει νικηφόρος μέχρι τῆς
ἀνατολικῆς ἑσχθῆς τῆς Λίμνης.

Ἄλλ' αἱ δυνάμεις τῶν εἶναι ὀλίγαι,
ὅν ἔχουν δὲ καὶ ἐπαρκῆς Πυροβολι-
κόν, οὔτε δὲ συγχρονίζεται ἡ ἐπίθεσις
τῶν μὲ τὴν ἐνέργειαν τῶν λοιπῶν τμη-
μάτων τοῦ ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Οἱ Τούρκοι μετακινουὺν πρὸς τὰ ἐκεῖ
ἰσχυρὰς ἐφεδρείας, αἱ ὁποῖαι ἀποφθε-
ν καὶ καταδιώκουν τοὺς Γαριβαλδινούς,
τοὺς ὁποῖους ἀποδεκατίζει τὸ φονικὸν
πῦρ τῶν πυροβόλων τῆς Γαστριότης.

Μάχησις Γαριβαλδινῶν καὶ 'Ελλή-
νες ἐνδοχρῆσι τῶν ἐνδοχρῶν ἐκεῖ τὸν
ἐνδοχρὸν θάνατον.

Πίπτει τότε ἐκεῖ καὶ ὁ ἥρωας Μαρίλ-
λης, ἐπισφραγίζων τὴν ὕψαν, διὰ
τοῦ τιμίον τοῦ αἵματος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου, ὁ Στρα-
τὸς μας, ἐνισχυθεὶς ἐνέργειαν ἐν ἐπείθε-
σιν κατὰ τοῦ Μπιζανίου καὶ τῆς Μα-
νωλιάσας.

Ἄλλ' ὁ ἔχθρος ὑπερέχει εἰς ἀριθμὸν
δυνάμεων, καὶ ἰδίᾳ εἰς βαρὺν πυροβο-
λικόν καὶ ἡ ἐπίθεσις ἐκείνη θραύε-
ται πρὸ τῆς κρατερῆς καὶ πεισμονῆς
ἀντιστάσεως τῶν Τούρκων.

Καὶ ἐξακολουθεῖ στενὴ ἡ πολιορκία
καὶ ὁ Στρατὸς μας περὶ τὸν χειμῶνα
μέσα στὰ χιόνια καὶ στοὺς πάγους, ἀ-
πὸ τοὺς ὁποῖους πολλοὶ χάνουν τὰ πό-
δια τῶν ἀπὸ κρυοπαγήματα.

Νέαι ἐνισχύσεις ἔρχονται ἀπὸ δύο
ἐκδόμης Μεραρχίας καὶ τὸ Μπιζάνι πε-
ριεφύγεται σιγῶτερον.

Τὴν 7 'Ιανουαρίου 1913 γίνεται νῆ-
α γενικὴ ἐπίθεσις, κατὰ τοῦ Μπιζαν-
ίου καὶ τῆς Μανωλιάσας.

Καταλαμβάνεται τὸ νότιον ὕψωμα,
τῆς Μανωλιάσας.

Τὸ Μπιζάνι περιεφύγεται καὶ ἀπει-
λεῖται δεινῶς.

Οἱ ἀθάνατοι Εὐζῶνοι, ὑπὸ τὸν ἀεί-
μνηστον ἥρωα 'Ιωάννου, ἐπιτίθενται
θυελλωδῶς καὶ φθάνουν πρὸ τῶν ευρ-
ματοπλεγμάτων.

Οἱ Τούρκοι ταρασσονται καὶ πτοη-
θέντες σοβαρῶς, κλονίζονται καὶ ἀρ-
χονται τῆς υποχωρήσεως ἐκ τοῦ Μπι-
ζανίου.

Ἐπὶ ἤλθεν ἡ νύξ, ἡ ὁποία ἐσταμάτη-
σε τὴν ὁρμὴν τοῦ Στρατοῦ μας.

Ἀλλὰ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐπομένην
ἐνσκήπτει βαρὺς χειμῶν, ὅστις παρα-
λύει τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις.

Οἱ Εὐζῶνοι, ἀφοῦ παρέμειναν ὅλην
τὴν νύκτα πρὸ τῶν ευρματοπλεγμάτων,
μὲ τὴν λόγην ἀνὰ χεῖρας, διὰ τὴν τε-
λικὴν ἐφοδὸν, ἀναγκάζονται νὰ υπο-
χωρήσουν, ἀφοῦ ὑπέστησαν σοβαρῶ-
τάς ἀπωλείας.

Οἱ Τούρκοι, ἀντεπιτεθέντες, ἀνακα-
ταλαμβάνουν καὶ τὸ νότιον ὕψωμα
τῆς Μανωλιάσας.

Καὶ οὕτω ἀποτυγχάνει αὕτη ἡ ἐπί-
θεσις.

Ὁ ἀγὼν πλέον λαμβάνει ἰσὺν σοβα-
ρόν καὶ κρίσιμον χαρακτῆρα.

Ὁ Στρατὸς μας ἀποθαρρύνεται κα-
τόπιν τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐποτυχιῶν.

Εἰς τὴν κρίσιν αὐτὴν περιστάσιν
ἔρχεται καὶ ἀναλαμβάνει αὐτοπροσώ-
πως τὴν Διοίκησιν τοῦ ἐν 'Ηπείρῳ
Στρατοῦ ὁ Ἀρχιστράτηγος Διάδοχος
Κωνσταντῖνος, κατὰφορεῖς ἀπὸ τὰς
δάφνης τῶν νικῶν τοῦ Στρατοῦ μας ἐν
Μακεδονίᾳ.

Τὸ ἡθικὸν τοῦ Στρατοῦ μας ἀνὰ πτε-
ροῦται πᾶσαντα.

Γίνεται νέα ὁργάνωσις τοῦ Στρατοῦ
μας, ὁ ὁποῖος, ἐνισχυθεὶς ἐκ νέου, πα-
ρατάσσει πλέον πέντε ὁλοκλήρους Με-
ραρχίας καὶ 90—100 Πυροβόλα.

Μελετᾶται, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου
νέον σχέδιον ἐπιθέσεως, ὅχι πλέον κα-
τὰ μέτωπον, ἀλλὰ κατὰ τῶν πλευρῶν
τοῦ ἔχθρου, ἥτοι κατὰ τῶν ὀχυρῶν
τῆς Τσοῦκας καὶ τοῦ Ἀγίου Νικο-
λάου.

Συμφωνῶς πρὸς τὸ σχέδιον τοῦτο ἡ
ἐπίθεσις θὰ ἐγίνετο ὡς ἑξῆς:

Μία ταξιαρχία, ὑπὸ τὸν Συνταγμα-
τάρχην Παπακυριαζήν θὰ ἐπιτίθετο
κατὰ τοῦ Δρίσκου.

Δύο Μεραρχίαι, ἡ VI καὶ VII θὰ ἐ-
πιτίθεντο κατὰ μέτωπον, κατὰ τοῦ
Μπιζανίου ἵνα ἀπασχολήσουν τὸν κα-
τήχοντα τοῦτο ἔχθρον.

Ἡ II Μεραρχία θὰ ἐπιτίθετο, ἀπὸ
Κανέτας πρὸς τὸ Δυό.

Μία φάλαγξ (ἀπὸ δύο Συντάγματα)
θὰ ἐπιτίθετο ἀποφασιστικῶς, πρὸς κα-
τάληψιν τῆς Μανωλιάσας.

Ἄλλη φάλαγξ (δύο Συντάγματα)
θὰ ἐπιτίθετο κατὰ τοῦ Ἀγίου Νικο-
λάου.

Ἡ κυρία φάλαγξ ἐπιθέσεως (Μία
Μεραρχία) θὰ ἐβάδιζε, διὰ πυκνωτι-
κῆς κινήσεως ἐπισθεν τοῦ ὄρους Ὀλύ-
τσικας (Τομάρου) καὶ θὰ ἐπιτίθετο πρὸς
τὰς Τσοῦκας.

Ἡ ἐπίθεσις ὁρίσθη διὰ τὴν 19ην
Φεβρουαρίου, ὅποτε αἱ φάλαγγες ἐπι-
θέσεως ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰς
θέσεις τῶν, ἑτοιμοὶ πρὸς ἐπίθεσιν.

ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΛΩΣΙΣ
ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Καὶ ἤλθεν ἡ 19η Φεβρουαρίου ἱστο-
ρικὴ γιὰ τὰ Γιάννινα.

Ἀπὸ πρῶτας τὸ ἑλληνικὸν Πυροβολι-
κὸν ὁλόκληρον βάλλει κατὰ τοῦ Μπιζαν-
ίου σφοδρῶτα.

Αἱ ὁμοβροντίαι τοῦ συγκλονίζουν τὴν
ἀτμόσφαιραν.

Τὰ βλήματα τοῦ ἐνσπείρου τὴν κατα-
στροφὴν εἰς τὰ ὄχυρά τοῦ ἔχθρου.

Τὸ Μπιζάνι ἐπίσης ἀπαντᾷ σφοδρῶς
πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, ἀλλ' ἄνευ
σοβαρῶν ἀποτελεσμάτων, διότι τὰ ἑλλη-
νικὰ Πυροβόλα εἶναι ἀθέατα, τὸ δὲ Πε-
ζικὸν καλύπτεται ἐπιμελῶς.

Ἐξακολουθεῖ μεγαλοπρεπῆς καὶ τρομε-
ρὰ ἡ μονομαχία αὕτη τοῦ Πυροβολικοῦ
ἐκατέρωθεν.

Ἄλλ' ἤδη ἐπιτίθεται καὶ τὸ Πεζικόν.

Ἡ Ταξιαρχία τοῦ αἰμνήστου Παπακυ-
ριαζή καταλαμβάνει τὸν Δρίσκον καὶ κα-
ταδιώκει τὰ ἐχθρικά τμήματα πρὸς τὴν
Λίμνην.

Κατὰ μέτωπον VI καὶ VII Μεραρ-
χία προελαύνουν ὁρμητικῶς κατὰ τοῦ
Μπιζανίου.

Οἱ Τούρκοι, θορυβηθέντες, ἀποστέλ-
λουν ἐπευμένους τὰς ἐφεδρείας τῶν,
πρὸς ἀνακατάληψιν τοῦ Δρίσκου, καὶ ἐ-
νισχύουν τὸ Μπιζάνι φοβούμενοι διάσπα-
σιν τῆς Ἀμύνης τῶν.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ αἱ φάλαγγες ἐπιτί-
θενται κατὰ τῆς Μανωλιάσας καὶ τοῦ Ἀ-
γίου Νικολάου.

Οἱ Τούρκοι ἀμύνονται μὲ πείσμα καὶ
λύσαν.

Ἡ κυρία φάλαγξ ἐπιτίθεται ἰσὺν πρῶ-
τῃ καὶ καταλαμβάνει τὴν Τσοῦκαν αἰχμαλω-
τίζουσα τὰ ἐκεῖ ἐχθρικά τμήματα.

Εἰτα συνεχίζει ὁρμητικὴν τὴν προέλα-
σιν τῆς, πρὸς τὰ ὄχυρά τῆς Σαδοβίτσας
καὶ πρὸς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, τὸν ὁποῖον
προσβάλλει ἐκ τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ, καθ' ὃν
χρόνον οἱ Εὐζῶνοι ἐπιτίθενται κατὰ μέ-
τωπον.

Πίπτει καὶ ὁ «Ἅγιος Νικόλαος» καὶ
ὁ ἔχθρος ὑποχωρεῖ.

Οἱ Εὐζῶνοι τὸν καταδιώκουν πρὸς τὸ
Δοροῦνη.

Ἡ δεξιὰ φάλαγξ, κατόπιν πεισματώ-
δους ἀγώνων, καταλαμβάνει ὁλόκληρον
τὴν Μανωλιάσσαν. Ὁ ἔχθρος ὑποχωρεῖ
πρὸς τὰ 'Ιωάννινα.

Οὕτω ἐπὶ ἤλθε πλήρως ἡ διάσπασις τῆς
ἐχθρικής ἀμύνης.

Τὸ Μπιζάνι ἀπειλεῖται πλέον ἐκ τοῦ
πλευροῦ καὶ τῶν νῶτον, διότι ὁ αἰμνή-
στος ἥρωας, ὁ Ταγματάρχης Βελισσαρίου,
ἀπὸ τὸ Δοροῦνη, προελαύνει ὁρμητικῶς
πρὸς τὰ 'Ιωάννινα.

Τὰ δύο πυροβόλα τῆς Νησίδος τῆς Λί-
μνης βάλλουν λυσσώδως, ἀλλ' ἀδυνατοῦν
νὰ ἀναγκάσουν τὴν θυελλώδη ἐπίθεσιν
σιν τῶν Εὐζῶνων, οἱ ὁποῖοι φθάνουν εἰς
τὰ ὕψωματα, πρὸς τοῦ Ἀγίου 'Ιωάννου
(Μπουνίλα), καὶ ἀποκόπτουν τὴν συγκοι-
νωσίαν 'Ιωαννίνων—Μπιζανίου.

Ὁ Διοικητὴς τῶν Τουρκικῶν Στρατευ-
μάτων Ἐσσάτ-Πασίας, εὐρεθεὶς πρὸς τοῖς
αὐτῆς καταστάσεως ἀποστέλλει κήρυκας
πρὸς τὴν 20ην Φεβρουαρίου 1913 ὑπο-
γράφεται εἰς Ἐμῖν-Ἀγα εἰς τὸ ἐκεῖ Παν-
δοχεῖον, ὅπου ἴτω τὸ Στρατηγεῖον τοῦ
Ἀρχιστρατήγου τοῦ ἑλληνικοῦ Στρατοῦ
τὸ πρωτόκολλον, διὰ τοῦ ὁποῖου, ὁλόκλη-
ρος ὁ τουρκικὸς Στρατὸς, 80—85 χιλιά-
δες καὶ 180 πυροβόλα παραδίδονται αἰχμα-
λωτοί.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Μπιζανίου Βαχρήμπε-
ης κατήλθε τὴν νύκτα, καὶ διὰ λήμβου
ἀφίκετο εἰς 'Ιωάννινα.

Τὴν πρωΐαν τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου Ση-
μαῖται λευκαὶ χυματίζον εἰς τὰ ὄχυρά τοῦ
Μπιζανίου.

Οἱ Στρατιῶται μας ἱερωκοσυλεύον.
Εἶναι τὸ γέρας τῆς νίκης τῶν ἡρώων
τοῦ ἀποφθίτου Μπιζανίου.

Εἶναι τὸ τέμα τετραμήνου πολιορκίας
καὶ ἀκλήρων ἀγώνων.

Τὰ Γιάννινα εἶναι ἐλεύθερα πλέον!
Εἰσέρχεται καὶ τὰ καταλαμβάνει τὸ 'Ελ-
ληνικὸν Ἴππικόν.

Τὴν 21 Φεβρουαρίου εἰσέρχεται Νικη-
τὴς καὶ Ὁριαμβευτὴς ὁ 'Ελλην Ἀρχιστρά-
τηγος, ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, ἐπι-
σφραγίζων τὴν ἐλευθερίαν τῶν 'Ιωαννί-
νων.

Μεταβαίνει εἰς τὴν Μητρόπολιν, ὅπου
τελεῖται πάνδημος Δοξολογία.

Τὰ Γιάννινα ἐλεύθερα πλέον εορτάζουν
τὴν ἐλευθερίαν τῶν!

ΧΑΡ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ
Συνταγματάρχης Πεζικοῦ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

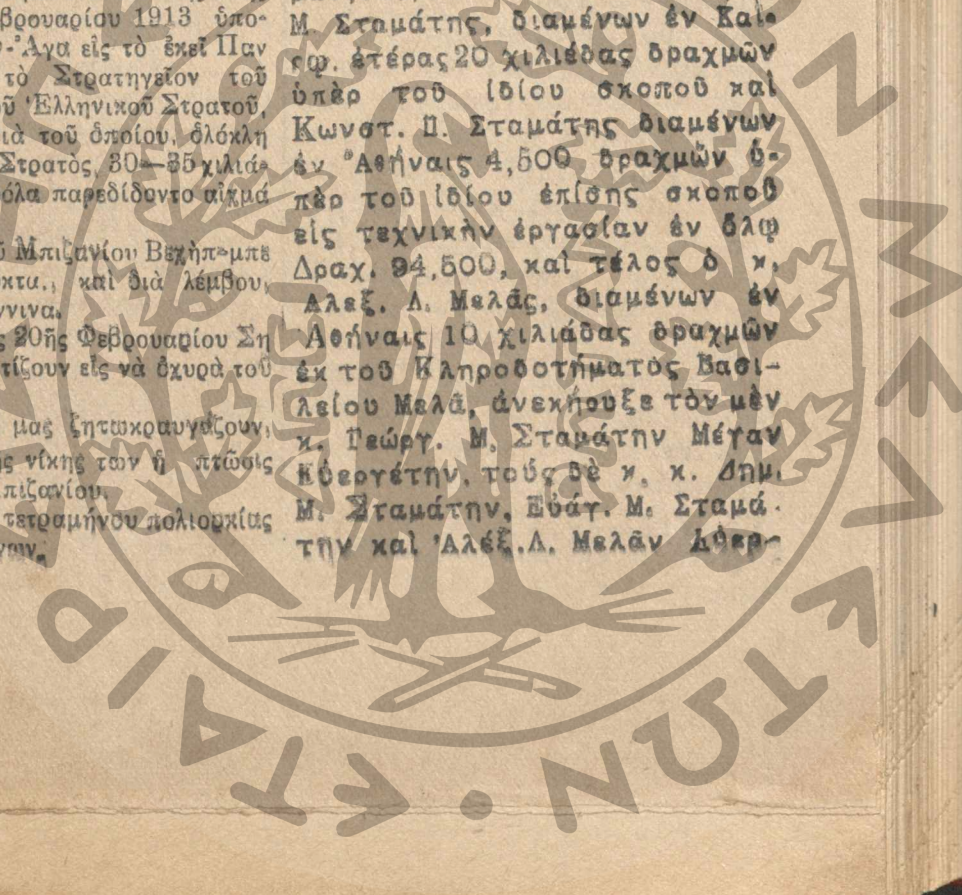
Ἀφίκετο ὁ βουλευτὴς Ἰωαν-
νίνων καὶ πρῶτον Ὑπουργὸς Εὐ-
δοκ. Νότη Μπότσαρης, τὸν ὁ-
ποῖον μετὰ χαρᾶς ἐδέχθησαν αἱ
πολυπληθεῖς τοῦ φίλοι.

Θ

Στὸς ὁ ἐκπαιδευτικὸς Σύμβου-
λος ἀξιοτίμος Εὐδοκ. Μ. Εὐ-
δοκ. Εὐδοκ. σπουδαιοτάτην διά-
λεξιν, περὶ τοῦ «Πῶς εἶδε τὴν
'Ηπείρον καὶ πῶς ἐτραγέυθη
σε τὴν 'Ελλάδα ὁ μέγας Ἀγγλος
ποιητὴς Λόρδος Βυρων, τὴν ὁ-
ποῖαν ὁ ἀρχίσωμεν δημοσιεύον-
τες ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου.

Θ

Ἡ Σχολικὴ Ἐφορεῖα τῆς Κοι-
νότητος Κουρέντων, ἀποτελεῖ
μὲν ἐκ τοῦ Προέδρου αὐτῆς
κ. Βασίλ. Σταμάτη καὶ τῶν με-
λῶν κ. κ. Μιχ. Β. Παπαγγέλη,
Στεφ. Γιώτη καὶ Κωνστ. Ν. Στα-
μάτη, δημοδιδασκάλου, συνελ-
θοῦσα ἐν τῷ Σχολεῖῳ τῆς Κοι-
νότητος ταύτης εἰς ἑκτακτον
συνεδρίαν, τὴν 9ην Μαΐου 1934
καὶ λαβούσα ὑπ' ὄψιν ὁτιοῦν
χωριανοὶ αὐτῆς κ.κ.1) Γεώργ.
Μ. Σταμάτης, διαμένων ἐν Ἀθή-
ναις, προσέφερε 50 χιλιάδας
δραχμῶν, πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ
κοινοτικοῦ Διδασκτῆριου, 2)
Δημ. Μ. Σταμάτης, διαμένων ἐν
Θεσσαλονίκῃ, 20 χιλιάδας δραχ-
μῶν, ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, 3) Εὐ-
δοκ. Μ. Σταμάτης, διαμένων ἐν Καί-
σarf, 20 χιλιάδας δραχμῶν
ὑπὲρ τοῦ ἰδίου σκοποῦ καὶ
Κωνστ. Π. Σταμάτης, διαμένων
ἐν Ἀθήναις 4,500 δραχμῶν ὑ-
πὲρ τοῦ ἰδίου ἐπίσης σκοποῦ
εἰς τεχνικὰ ἔργα ἐν ὅλῳ
Δραχ. 94,500, καὶ τέλος ὁ κ.
Αλεξ. Α. Μελάς, διαμένων ἐν
Ἀθήναις 10 χιλιάδας δραχμῶν
ἐκ τοῦ Κληροδοτήματος Βασι-
λείου Μελά, ἀνεκήρυξε τὸν μὲν
κ. Γεώργ. Μ. Σταμάτην Μέγαν
ἐφορῆτήν, τοὺς δὲ κ. κ. Δημ.
Μ. Σταμάτην, Εὐδοκ. Μ. Σταμά-
την καὶ Ἀλέξ. Α. Μελάν ὑπο-
ἐφορῆτας.



2. *Lochneria*